

borkovanský občasník

Ročník: 1996   cena: 2 Kč

Volby do senátu

Již podruhé v letošním roce se budou v naší vlasti konat volby, tentokrát do Senátu. Konají se na základě Rozhodnutí prezidenta republiky č. 11/96 Sb.

Tyto volby proběhnou ve dvou dnech, a to v pátek dne 15.11.1996 v době od 14⁰⁰ do 22⁰⁰ a v sobotu dne 16.11.1996 v době od 7⁰⁰ do 14⁰⁰. V naší obci bude volební místnost v přízemí budovy základní školy.

Hlasovací lístky budou 3 dny před zahájením voleb dodány voličům do místa bydliště. V hlasovací místnosti obdrží každý volič úřední obálku, do které vloží pouze **jeden** hlasovací lístek se jménem vybraného kandidáta. V případě, že v obálce bude více lístků, jsou všechny hlasovací lístky v obálce neplatné.

Senát bude složen z jedenaosmdesáti senátorů, kteří budou voleni na dobu šesti let. Okres Břeclav bude v Senátu zastupovat jeden senátor, který bude zvolen ze sedmi kandidátů. Obdržíte tedy sedm volebních lístků a z těchto vyberete **jednoho** kandidáta, kterému dáte svoji důvěru.

Ke zvolení kandidáta senátorem v 1. kole dochází tehdy, jestliže tento obdrží nadpoloviční většinu všech odevzdaných platných hlasů. V případě, že žádný z kandidátů nezíská potřebný počet hlasů, proběhne šestý den po ukončení hlasování v prvním kole, druhé kolo voleb. V tomto kole se bude rozhodovat pouze mezi prvními dvěma kandidáty z kola prvního.

Co nejdříve je třeba nahlásit v kanceláři obecního úřadu jména občanů, kteří se ze zdravotních důvodů nemohou dostavit do volební místnosti a chtějí se voleb zúčastnit. Zástupci volební komise se dostaví s přenosnou volební urnou přímo do místa bydliště těchto občanů.

Slovo starosty

Po mém nástupu do funkce starosty byla na budově obecního úřadu umístěna poštovní schránka a občanům bylo oznámeno, že do ní mohou vhadzovat své připomínky, náměty a dotazy týkající se dění v obci. Za celou dobu se moc dopisů ve schránce neobjevilo a většina z nich byla bez podpisu. Jeden z dopisů požaduje odpověď na více dotazů, na které jsem již na stranách občasníku odpovídal, ale přesto na ně odpovím znovu, tentokrát již naposled.

První etapa rekonstrukce el. sítě ve středu obce probíhala opravdu pomalu. Bohužel pracovníci JmE POS Břeclav neměli při výběru dodavatele „nejšťastnější ruku“ a firma ELMO S+S s.r.o. zastoupená panem ing. Sedláčkem (ač vyhrála výběrové řízení) se nechovala podle představ pracovníků JmE Břeclav (investora) ani podle představ našich. Takovou firmu už bych v obci znovu nechtěl mít. Stavba však byla i přes nemalé technické problémy dokončena a předána do užívání. Druhou etapu provádí již, dle mého názoru, daleko lepší a serióznější firma RGV elektromont s.r.o. Hodonín - Lužice. Průběh a rychlost prací na druhé etapě elektrifikace obce můžete posoudit v současné době sami.

Celkově k rekonstrukci el. sítě bych chtěl říci, že se nikdo nenechal nalákat na žádnou „lacinou reklamu na el. vytápění“ a nikdo nikoho nenutí, aby si toto topení nechal nainstalovat. Znovu opakuji, že nezavádíme elektrické vytápění v obci, pouze pro ně vytváříme podmínky. Myslím si, že každý má dost vlastního rozumu, aby se pro způsob vytápění svého domu rozhodl sám. Kdo nechce topit elektřinou, může dál topit pevnými palivy. Již poněkolidkrát odpovědně prohlašuji, že ekonomické požadavky Jihomoravských plynáren jsou pro naši obec zcela nereálné, neboť několikanásobně převyšují celkový roční rozpočet obce. Požadovanou sumu, která se pohybuje kolem 15 milionů korun nám nikdo ani nedá ani nepůjčí, jelikož není v ekonomických možnostech obce tak vysoký úvěr splácet. Pisatel ve svém dopise uvádí, že mnoho obcí na jižní Moravě plynofikuje a ptá se, zda by nebylo lepší pár let počkat než přijde řada na nás. Já sám se budu těšit, až na nás přijde řada a někdo nám plynofikaci zaplatí. Myslím si však, že v současné době, za těchto ekonomických podmínek, nám nikdo zadarmo nic nedá, proto raději stojím oběma nohama na zemi a snažím se nabídnout občanům více alternativ. Samotné rozhodnutí je však, jak jsem již napsal, pouze na vás. Pokud můžete nějak pomoci a víte, jakým způsobem plynofikaci zaplatit, nevím, nač čekáte. (Doufám, že nepřijdete s nápadem prodat Gagrazy na skládku nebezpečného odpadu.) Technický stav el. sítě v obci byl značně nevyhovující a její rekonstrukce byla nezbytná bez ohledu na způsob vytápění domácností.

Dále se pisatel díví, proč se spolu s telefonním kabelem nepoložila kabelová televize. Již jsem uvedl, že částka

1,2 mil. Kč se mi zdá za tento přepych dost vysoká. Budu však oponovat i pisatelovu tvrzení, že nepoložením kabelu se naše obec stane zapomenutou vartou nepřipojenou na tuto síť v celé republice. Znovu opakuji, že v případě dostatku financí lze za stejné náklady zřídit provoz tzv. kabelové televize po obci bezdrátově. Pokud má pisatel na mysli ztrátu možnosti komunikace se světem, o níž se zmiňuje, může si zajistit připojení svého počítače na síť Internet pomocí modemu po telefonních linkách. Jediná kabelová televize, jež má něco společného se sítí Internet je společnost Cable +, která kromě přenosu televizního signálu nabízí i připojení na tuto síť (samozřejmě také za použití modemu). Pro doplnění uvedu, že současně s hlavními telefonními kabely bylo položeno chránící potrubí pro „nafouknutí“ optických vláken.

Na závěr dopisu mě anonymní pisatel přeje silné nervy a mnoho trpělivosti. Děkuji za toto přání a mohu potvrdit, že silné nervy člověk na pozici starosty opravdu potřebuje.

Dost jsem si „užil“ při pokládání telefonních kabelů. Bohužel při těchto pracích se velice negativně opět projeví někteří „naši chalupáři“ a bohužel nejen oni. Nechci být vůči nim nějak nepřátelský, ani nehodlám diskutovat o jejich přínosu pro obec. Uvedu například, že chování majitele nemovitosti č.p. 121 je naprosto bezohledné vůči všem občanům. Tento člověk nechtěl za žádnou cenu povolit položení kabelu před jeho domem se slovy, že on v Brně telefon má, zde ho nepotřebuje a zájmy ostatních ho nezajímají. Jednalo se o položení kabelu z části na jeho soukromém pozemku v předzahrádce. Doufám, že ony často vzpomínané boží mlýny opravdu melou a na tohoto pána „dojde“ třeba v místě jeho trvalého bydliště v Brně.

Dále se ozvali někteří chalupáři, kterým se nelíbilo postavení oněch nezbytných šedých skříní rozmístěných po obci. Projektant navrhl umístění těchto skříní zásadně na obecních pozemcích. Chalupáři si však přivlastňují více majetku než jim opravdu patří a neprávem se domáhají odstranění těchto skříní. Mohu jen říci, že skříně zůstanou tak, jak jsou rozmístěny nyní v souladu s projektem.

Když si po sobě přečtu svá slova a zpětně minulé občasníky, napadá mne, že pořád jen někoho napomínám, upozorňuji a něco vytýkám. Asi je to všechno naprosto zbytečné, protože i nadále pobíhají psi volně po obci, nadále se staví bez stavebního povolení, někdy i na cizích pozemcích, nadále chodí cikánská mládež na dětské hřiště mateřské školky přesto, že jsem je několikrát osobně z těchto prostor vykázal, nadále se skladuje dřevo, písek a další materiály na obecních pozemcích a tak by se dalo pokračovat. Bylo by toho dost. Zvažuji, jestli mám nyní napsat, že v příštím občasníku již nebudu nikomu nic vytýkat a nikoho napadat. Nabízí se jedno řešení, já se již nebudu namáhat upozorňovat na všechny nešvary, budu psát jen všeobecně o dění v obci, ale na jiném místě, pod jinými titulky, budou uvedena jednotlivá projednávaná porušení platných zákonných norem. Nechci z pozice své funkce působit pouze represívně, ale někdy to opravdu jinak nejde a za dva roky ve funkci starosty jsem poznal, že některým občanům domluva nepomůže.

Na druhou stranu však s potěšením konstatuji, že těchto občanů zas tak moc není a o mnoho více je těch slušných, kterým na životě v naší obci záleží a snaží se, každý podle svých možností, ke klidnému životu v obci přispět. Těmto všem bych chtěl poděkovat a slíbit, že jim v příštím občasníku budu věnovat více řádek.

Karel U r b a n

Borkovanští rodáci na cestách v zahraničí

Díky "sametové" revoluci dnes mohou občané cestovat do všech zemí a poznávat tak přírodní krásy a život v různých zemích.

Za dlouhých 40 let totality však bylo toto cestování nemožné a jedinou příležitostí byly ojedinělé služební cesty v rámci zaměstnání. Tyto cesty vykovávali většinou zaměstnanci brněnských podniků, např. Královopolská strojírna, Chepos, První brněnská strojírna, Průmyslové stavby Brno a dalších, které budovaly nové závody převážně na Blízkém východě v arabských zemích.

Tak jsem se v syrském Homsu setkal na výstavbě rafinerie ropy s borkovanskými rodáky panem Josefem Hovézákem a Ing. Tomášem Bedřichem, na výstavbě elektrárny s panem Františkem Margoldem a v nedaleké Hamě pak působil další rodák z Borkovan, pan Josef Lauterbach. Je možné, že v pozdějších letech působili v Sýrii a Iráku další spolurodáci.

Protože i dnes - pro nejistou politickou i vojenskou situaci na Blízkém východě - nepořádají cestovní kanceláře zájezdy do těchto krajin, pokusím se popsat své zážitky ze Sýrie, Libanonu a Iráku, jak jsem je prožil při několika služebních cestách v období od roku 1967 do roku 1983.

Sýrie

Tato země byla po mnoho let pod vlivem Francie, a proto jste se s mnoha staršími obchodníky domluvili francouzsky, s mladými lidmi pak anglicky. Pro Středoevropana je to rozdílná polopouštní krajina, tvořená většinou ztvrdlým šterkopískem, ale od Homsu k Alepu na sever se vyskytuje i černozeň, na níž se pěstuje ječmen a řepa. Na severu je dokonce takzvaná "oblast lesů", kterou tvoří pouze borovice plné pavučin s housenkami.

Podél pobřeží Středozemního moře se pěstují v chráněných zahradách obehnaných cypřišovými ploty pomeranče a citróny. Povětrnostní podmínky jsou rozdílné od našich. Zima se tam projevuje převážně deštěm, ale v únoru 1968 jsem zažil napadnutí až 40 cm sněhu, který vydržel 3 dny. Syřané to dlouho nepamatovali a řidiči nedovedli na sněhu jezdit.

Po deštivé zimě se silnými větry rozkvetou v dubnu poušť drobnými květy všech barev až po černé kaly, ale pak je nelibostné slunce všechny usuší, protože od dubna do října nezaprší a teploty dosahují běžně 30 - 40° C.

Proto ve vesnicích a v městských zahradách se všechno zavlažuje pomocí rozsáhlé sítě kanálů z tekoucí řeky Oronte, pramenící v libanonských horách. Většinou se pěstuje zelenina, ale i bavlník a ovocné stromy.

Pro Evropana je v celém arabském světě největší rozdíl mezi životem muže a ženy, což je způsobeno muslimským náboženstvím. Zatímco muž může mít úředně až čtyři manželky, vdané a starší ženy chodí v černém oblečení se zahalením tváře (abáji), aby se cizím mužům neukazovaly.

Mladé syrské ženy chodí již dnes moderně oblečené a rády se malují. Největším "bezprávím" by pro naše ženy bylo, kdyby ,tak jako Arabky, při rozhovoru jejich manžela s dalším mužem nesměly slovem do debaty zasahovat, i při sebedelším mužském rozhovoru...

Všude je život ženy oddělený, ať je to při modlení v mešitě, nebo třeba u zubaře, kde je žena schována za paravánem. Vzpomínám si, jak jsem jednou omylem stoupl do řady mezi nakupující ženy, to jsem byl rychle z řady vypuzen.

Tak jako se u nás na vesnici oslovují muži jako např. strýc Antonín, tak v Sýrii se oslovují po prvním narozeném synovi, třeba Abu - Petr.

Muž si ženu kupuje po dohodě s jejími rodiči. Proto se mužové žení až v pozdějším věku, kdy už mají našetřené na věno nevěstě a svatební dar pro ni, což jsou dost vysoké výdaje. Nejlevnější ženy - nevěsty byly bohužel dívky z Československa, za které Arabové u nás neplatili a získali si naše dívky, často i vysokoškolačky, při svém pobytu u nás za nějaký zlatý prsten nebo náramek... Po příjezdu do arabské země se tyto dívky musely přizpůsobit životu v arabské rodině a byly často uzavřeny jen v jejich okruhu, kde vládla matka nad početnými členy rodiny. Na návrat domů, do vlasti, tyto dívky neměly nárok, protože na cestu neměly peníze.

Staré vesnice mají domky postavené z kotovic ve tvaru homole cukru. Nové domky na vesnicích jsou ve tvaru betonové kostky s hliněnou podlahou. Ve městech se však bydlí v činžácích, ale topí se v zimě naftovými kamínky, kde teplo rychle uniká komínem ven.

Při jedné stavbě rafinerie ropy v Homsu jsem měl přidělenou skupinu arabských dívek, které vždy přivezl firemním autobusem pan starosta z okolních vesnic. Byly oblečené v selských sukních, pod kterými měly navlečené leginy, v jupce a se šátkem na hlavě. Přes obličej měly černou roušku - abáji, takže byly vidět jenom oči. Na čele měly pověšeny zlaté penízky na řetízku, jejich jediný majetek, který nosily stále s sebou. Arabští dělníci jim třeba nabrali lopatou štěrku do ošatek sešitých z pneumatik, ony si je daly na hlavu a nesly vysypat. Třeba nesly na hlavě několik cihel a kráčely s nimi po rozestavěné zdi.

Pro Evropana je zážitkem návštěva arabské tržnice zvané súk. Jsou zde soustředěny stovky krámků, většinou zastřešených plechovou střechou, s úzkými uličkami. Tak můžete vidět uličky s látkami, šaty, nádobím, cizokrajným kořením a pod. Pro nás, ale zejména pro ženy, byly zážitkem malé zlatnické krámky plné ručně tepaných náramků, řetízků, přívěsků a prstenů, vše v osmnácti i dvaadvaceti karátovém zlatě. Zahlédli jste zde nakupovat i beduínky v černých abájích a tetované ve tvářích, které se svými rodinami žijí kočovně pod stany a vlastní stáda ovcí a občas i jednohrbých velbloudů.

Ale vraťme se do let Kristových, neboť asi 40 km nad Damaškem se ve výšce kolem 1500 m n. m. nachází idylická vesnička Maalula. Je to jedno z posledních míst, kde se ještě jako hovorový jazyk zachovala staroarmejština, jazyk Kristův a jeho učedníků. Jazyk, v němž je napsána původní bible.

Nedaleko odtud vstoupíte do soutěsky, kudy podle pověsti prchala před svými pronásledovateli svatá Tekla. V kritickém okamžiku se prý skála rozestoupila a vytvořila úzkou cestu do bezpečí. A skutečně, ještě dnes se můžete přesvědčit, že nějaká obrovská síla roztrhla skalní masiv na dvě části a vytvořila tak úzký a dlouhý průchod do údolí. Tímto průchodem se dostanete k další zdejší kuriozitě - klášteru svaté Tekly, který je označován jako nejstarší křesťanský klášter na světě a dosud v něm působí řádové sestry.

Návštěvník Sýrie by neměl zapomenout navštívit v Hamě obrovská lopatková - jakoby mlýnská kola, celá z cedrového dřeva, která po staletí transportují vodu do výše položených aquaduktů - zavlažovacích kanálů.

Jedním z největších zážitků je návštěva starověké Palmyry, která leží uprostřed pouště. Navštívil jsem ji začátkem prosince, kdy teplota dosahovala třiceti stupňů Celsia, a viděl nádherné zbytky chrámů, sloupové kolonády, amfiteátr a další pamětihodnosti. Zde vládla královna Zenobie na počátku našeho letopočtu. Za druhé světové války měli u Palmyry vojenské letiště naši letci z Anglie.

Rovněž nezapomenutelným zážitkem je hlavní město Damašek se spoustou starodávných mešit, ale i s moderní výstavbou.

Zajímavým jídlem Arabů je tzv. "chobos" - chleba, obdoba našich bramborových placek - "hertepláků", ale pouze vzhledem, nikoliv chutí. Chobos je však pouze z hladké mouky a vody a peče se buď v troubě, nebo jak jsem viděl v Iráku, v rozpálené kameninové nádobě, jako ve sleváku při vaření povidl.

Denní strava arabského stavebního dělníka spočívala většinou z tohoto chobosu, na němž měl vařené vejce a okurek nebo rajské jablko. Pivo a alkohol se nesmí podávat a proti vlhkému horku pijí Arabové hodně silný, sladký, ale zejména horký čaj ve skleničkách. V čajovnách, přístupných pouze mužům, hrají náruživě v kostky a domino a pokuřují z vodní dýmky.

Pokračování příště.....
Ing. Bohumír Tomašík

Informace o naší škole

Ve školním roce 1996/97 dochází do naší školy celkem 29 žáků. Výuka probíhá ve dvou třídách a žáci zde navštěvují 1. - 4. ročník.

1. třída - ročník 1. a 2: vyučující: Mgr. Lucie Siříšřová
- 14 žáků
2. třída - ročník 3. a 4: vyučující paní Jana Pavlasová
- 15 žáků

Školní družinu vede paní Milena Plocková (zastupuje pí. Dagmar Urbanovou t.č. na mateřské dovolené). Paní Plocková provádí výuku anglického jazyka a částečně výuku tělesné a hudební výchovy.

Jistě jste si povšimli v uvedených základních informacích o škole změny, a to že mezi vyučujícími není paní Helena Kynclová a místo ní se v seznamu objevilo nové jméno. Mgr. Lucie Siříšřová je letošní absolventkou Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Vzhledem k tomu, že mezi občany obce je mnoho dohadů o průběhu této výměny vyučujících, předkládám čtenářům objektivní informace podložené materiály Školského úřadu v Břeclavi.

Chtěl bych zdůraznit fakt, že ani obecní zastupitelstvo, ani já, jako starosta obce, nejsme oprávněni provádět jakoukoliv změnu v obsazení míst vyučujících ve škole. Toto vše je v kompetenci Školského úřadu Břeclav, stejně jako pracovní poměr dalšího personálu školy (uklízečka, kuchařka, apod.).

Na základě pokynu ministra MŠMT ze dne 18.12.1995 proběhlo periodické hodnocení ředitelů formou konkurzního řízení podle Vyhlášky MŠMT č. 187/1991 Sb. Školským úřadem v Břeclavi bylo vyhlášeno konkurzní řízení na funkci ředitele(ky) Základní školy v Borkovanech. Informace o konkurzu byla zveřejněna dne 19.3.1996 v Učitelských novinách a dne 21.3.1996 v okresním tisku (Nový život). Ve stanoveném termínu se však do konkurzu na místo ředitele naší školy nikdo nepřihlásil. Vzhledem k tomu, že se do konkurzu nepřihlásila ani paní Helena Kynclová, jako stávající ředitelka, byla jí tato funkce ze strany Školského úřadu v Břeclavi ukončena k 1.8.1996. Následně si paní Helena Kynclová podala žádost o odchod do starobního důchodu a na základě této žádosti byl pracovní poměr paní Kynclové ukončen k 31.8.1996. Po odchodu paní Heleny Kynclové do důchodu byla Školským úřadem v Břeclavi na místo učitelky přijata Mgr. Lucie Siříšřová, bytem Borkovany 202.

Vzhledem k tomu, že do vyhlášeného konkurzu na místo ředitele(ky) Základní školy Borkovany se nepřihlásil žádný uchazeč, bylo dne 6.8.1996 Okresním školským úřadem navrženo pověřit vedením základní školy Borkovany ředitelku ZŠ Šitbořice PaedDr. Jarmilu Novotňákovou, a to do doby vyhlášení nového konkurzního řízení a jmenování nového ředitele(ky) ZŠ Borkovany. Obecní zastupitelstvo s tímto návrhem dne 22.8.1996 na svém zasedání

souhlasilo a Školskému úřadu v Břeclavi doporučilo toto řešení k realizaci.

Na závěr mi dovoluji, abych i tímto způsobem poděkoval paní Heleně Kynclové za její dlouholetou pedagogickou činnost a především za vše, co dokázala udělat pro naši školu v Borkovanech.

Karel Urban

Na vesnici se žije jinak

(Převzato ze ZN č. 13, sobota 20.7.1996)

Bydlím v malé obci v okrese Trutnov. Všichni se tady známe, jeden druhého respektuje, každá vesnička má své zákony. Ale nejsou tu jen místní lidé. Opuštěná obydlení obsadili chalupáři, převážně pražští. Většina z nich má sice snahu pro obec něco dobrého udělat, ale najdou se mezi nimi i takoví, pro které vesnický člověk nic neznamena a dávají mu to patřičně najevo. Nemají k tomuto místu žádný vztah a než by pomáhali zvelebovat, tak ničí. Jejich děti jsou nevychované, drzé, chodí přes pole s obilím či bramborami. Názor stálých občanů na chalupáře je, že pokud sem chtějí jezdit, měli by se přizpůsobit. Měli by pochopit, že žítí na vesnici a vztahy mezi lidmi jsou naprosto jiné než v Praze.

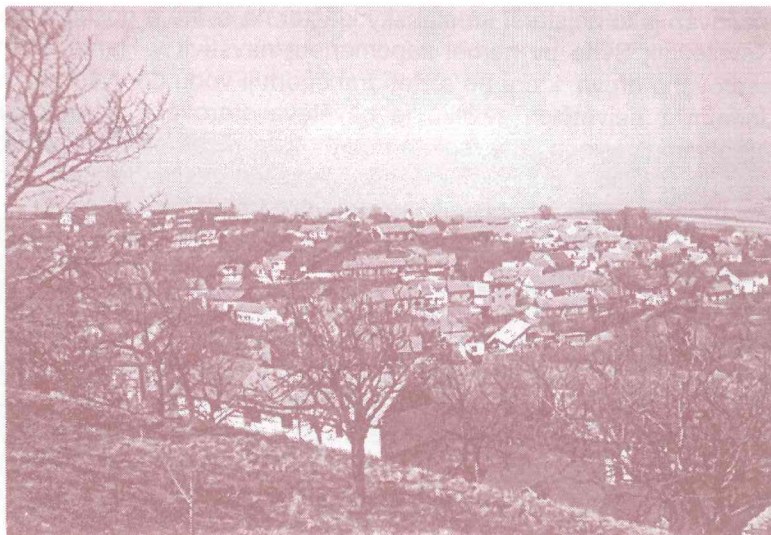
Tento článek Vystřižený ze Zemědělských novin si mohou přečíst i ti, kterým se tento tisk do rukou nedostal.

Upravíme-li úvod, čteme: "Bydlím v malé obci v okrese Břeclav ..." Dále pak, vyměníme-li Prahu za Brno - jsme doma!

V prázdninovém shonu s dětmi, se zaměstnáním a polními pracemi se ale můžete potkat i s takovými lidmi, kteří čerpají ticho a krásu přírody jako pohonné hmoty k dalšímu žití v rušných a uspěchaných městech. Prochází se, sledují a přemýšlí.

A ti, kteří na chalupy jezdí z těch opačných důvodů? Těm můžeme nabídnout snad jen knihu. Knihu "Malebné Kloboucko", která je zavede do historie naší vesnice i širokého okolí. Knihu, ve které si mohou přečíst co cítí ti, kteří se tu narodili, žijí zde a svůj život by za městský neměnili.

Pro občasník (z doslechu) Eva Kulíšková.

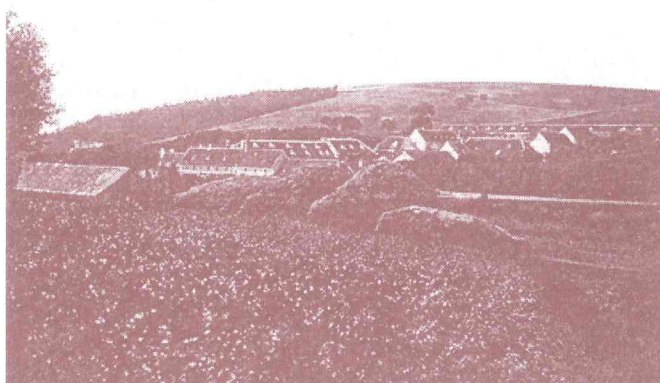
Pamětihodnosti obce borkovanské

Těžký život našich předků občas zhoršovaly ještě požáry a povodně, při nichž docházelo nejen k velkým ztrátám na majetku, ale i na lidských životech.

Pro dokreslení pustošivé bouře dne 14. května 1861, chci uvést několik doplňků: "Velké přívaly vody z borkovanských kopců hrnoucí se k Těšanům byly důvodem, že těšanský správce poslal do Martinic dva jezdce pro stříkačku. Jeden z nich, Frant. Ráček z Klobouk, starý 25 r., otec dvou dětí, u fabriky neviděl, že most od vody stržen jest, poněvadž velká tma byla, skočil s koněm a zahynul bídne ve vlnách a kuň druhý den se velice potlučený však živý, Ráček ale mrtvý nalezl. V Kloboucích se utopily ještě dvě osoby, učedník řeznický a pacholek i s párem koní, kterýž to ještě 22. srpna nalezen nebyl."

Z dřívější doby uvádí záznamy, že "22. června 1757 taková bouřka a povětrí byla hned ráno o sedmi hodinách, že v Nikolčicích zabilo rychtářovi chlapce s konima, v Borkovanech Jurovi Ondrovi (č. 28) taky zabilo pár koní a podruhé jemu spálilo pět mand žita."

Jaroslav Nádeníček

Dvůr Martinice 1890

BORKOVANY

Severovýchodně 6,7 km od Klobouk v dolině mezi kopcem Randlerem (362 m), Vinohrádkem (336 m), vrchem Těšanským (214 m), Strážným (219 m), kopcem Borkovanským (335 m), Bošovským (344 m) a Hostěradským (321 m), leží osada Borkovany. Připomíná se na začátku 13. století. Náležela Lvu Klobouckému, který daroval ji klášteři premonstrátskému v Brně (r. 1209).

R. 1447 kněz Matěj, opat, a konvent klášteře Zábřdovského, pohání Milotu z Tvorkova a Hončovic k soudu. V listině se praví mimo jiné: "...že nám pobral naše vína v Borkovanech a chtěli to listem posilacím ukázati, ku kterémuž se zná, že jest kázal pobrati."

R. 1511 zastavil klášter ves Borkovany Janu Petrovskému na padesát let. Pak připadly opět klášteři a náležely mu až do zrušení, načež měly s Klobouky stejného držitele.

PO VÁLCE TŘICETILETÉ:

Borkovany utrpěly válkou třicetiletou mnohých svízeli a lidé opouštěli i zde svůj majetek a prchali do ciziny. R. 1620 čítaly Borkovany 57 domů a 370 obyvatel, r. 1656 22 domů a 140 obyv. R. 1668 bylo zde osedlých domů 30

(1 celoláník, 12 pololáníků, 10 čtvrtníků, 6 zahradníků a kopáčů a 1 domkař). Pustých domů a hospodářství bylo v udaném roce 29 (4 lánici, 1 tříčtvrtník, 9 pololánů, 4 čtvrtlány a 11 domkařů). K celolánu náleželo 48, k půllánu 24 a ku čtvrtlánu 12 měřic polností. Usedlí měli úhrnem 456 mír polností a 28 osmin vinohradů obdělanych. Ostatní polnosti byly dosud pusté a neobdělány.

PODDANSKÉ POMĚRY:

Každý pololáník, jichž r. 1809 bylo 23, byl povinnen týdně po 3 dny s koněm vrchnosti robotovati. Dvanáct čtvrtníků z rozdělených půllánů měli po dvou touže povinnost jako pololáník, totiž týdně po tři dny s jedním koněm pracovati. Z 51 čtvrtníků katastrovaných byl každý povinnen 2 dny týdně ruční práci konati. Domkaři, kteří nebyli v katastru zapsáni, jichž bylo 49, museli ročně po 13 dnů robotovati. Také hofeři byli povinni po 13 dnů ročně pracovati. Dvorním reskriptem ze dne 10. února 1783 bylo nařízeno, aby na všech komorních a na statcích zrušených klášterů byly všechny dosavadní roboty zrušeny a s poddanými učiněna byla smlouva o poplatcích na místě roboty. Taková smlouva učiněna mezi administrací statků zrušeného klášteře Zábřdovského a mezi poddanými Borkovanskými teprve dne 20. února 1809 umluveno a usneseno bylo, že na místo roboty budou ročně platiti: pololánici 14 zl. 20 kr., čtvrtníci z rozdělených půllánů 7 zl. 10 kr., staří katastr čtvrtníci 8 zl. 15 kr., staří chalupníci 2 zl. 45 kr., chalupníci v katastru nevyznačení 1 zl. a konečně hofeři ročně 1 zl. Vrchnost si však vymínila, že každý pololáník dodá ročně 2 a čtvrtník 1 honce k honbě. Poddaní budou však i nadále povinni vrchnosti pracovati, za což ale budou placeni, a sice: za oračku 1 míry (533 $\frac{1}{3}$ □^o) pole 20 kr. (šajnu t. j. asi 28 haléřů); za orání ozimu nebo jařiny 24 kr.; za vyvážení hnoje od fůry 5 kr.; za vyvezení semena od sýpky na pole od měřice 1 kr.; při svážení obilí z pole do stodoly od 1 mandele 3 kr.; za svežení sena neb otavy z panských luk do dvora za fůru 12 kr.; o žních platiti se bude 18 kr. denně, při jiných pracích 15 kr.; chalupníkům platiti se bude za děláni sena a otavy u dvora Částkovce od sečení, sušení, hrabání a postavení do kup (od 1 míry) 30kr. Vrchnost nikdy nebude více žádati, nežli 2 dny práce týdně od pololáníků a čtvrtníků, od chalupníků pouze 1 den týdně.

Kdyby však vrchnost během času hospodářství zanechala, tedy umluvené práce zde odpadají.

KOSTEL, FARA, ŠKOLA a HŘBITOV:

Borkovany bývaly přifařeny do Klobouk, což vyrozumíváme z listiny z r. 1516, dle které kloboucký farář Jakub žaloval Jana Petrovského z Hrochova pro zadržení desátku ze dvora v Borkovanech na 30 kop gr. Byl tam kostel filiální již před rokem 1672 a stával na obezděném hřbitově. Dle děkanské matriky Hustopečské měl kostel filiální jeden oltář, 1 stříbrný pozlacený kalich, 3 kasule a j. Jelikož byl tento kostel malý, postavil Zábřdovský klášter r. 1746 nynější kostel zasvěcený nanebevzetí Panny Marie a zřízeny byly 3 oltáře (poboční: sv. Jana Nep. a sv. Anny). Na věži jsou 4 zvony: 450 kg, 350 kg, 50 kg a 35 kg těžké.

Ještě r. 1753 byl kostel Borkovanský filiálkou kostely Klobouckého, odkud každou třetí neděli byly konány služby Boží. Filiální kostel Borkovanský spravován faráři z Klobouk. Dne 6. června 1753 ustanoven byl v Borkovanech první kurát Benedikt Královecký.

Po zrušení kláštera Zábřdovského patronem kostela v Borkovanech stal se náboženský fond. R. 1810 odvedl eráru kostel Borkovanský stříbrný kalich, vážící 1 libru a 3 a 1/2 lotu (1/2 kg). Patronát kostela přešel roku 1820 na vrchnost klobouckou, patronát fary zůstal při náboženském fondu. R. 1821 byl kostel vně i uvnitř důkladně opraven, r. 1822 vymalován, oltáře i obrazy, kazatelna a stolice nákladem patrona opraveny a obnoveny. R. 1836 byl hlavní oltář nákladem patrona zcela obnoven.

Až do roku 1753 nebylo v Borkovanech fary. Teprve jmenovaného roku zřídil Zábřdovský opat Kryštof Matuška samostatnou faru pod patronátem svého kláštera. Byla na poschodí. R. 1858 měla 69 měřic polí, 1 loku a 8 povozů sena a tolikéž otavy; desátek vybaven roční rentou 850,86 K. Zdalíž v tom obsaženo oněch 200 K, kteréž farář měl ročně z důchodů vrchnostenských, není známo. Z toho měl vydržován býti kooperator.

R. 1787 přiděleny byly Borkovany děkanství klobouckému. R. 1854 shořela fara i s hospodářskými budovami a nákladem patrona znovu byla vystavěna.

V duchovní správě nejdéle působili: Jiří Karna 1762 - 1776, Frant. Zhořel 1816 - 1833, Josef Foltys 1833 - 1863 a Petr Trávníček 1864 - 1877. Od r. 1903 jest farářem Ignát Hrubý.

Přifařeny jsou jen Borkovany s 1089 katolíky, 192 evangelíky a 4 židy.

Hřbitov býval od prvopočátku až do r. 1831 u kostela prvního i nyníjšího. Když však r. 1831 řádila v Borkovanech cholera, zřízen byl hřbitov za osadou, kde se až dosud pochovává.

Škola stávala v Borkovanech již před r. 1797 vedle kostela v č. 86. Zakoupením panství klobouckého (13. září r. 1820) ryt. Neuwalley přešel i patronát školy na tyto statkáře. Když dne 16. května r. 1831 při velkém požáru vyhořela i stará školní budova, postavil ji znovu velkostatek kloboucký. R. 1858 měla škola roční rentu v obnosu 28 zl. 22 a 3/4 kr. konv. mince. Toho roku bylo v Borkovanech 148 dětí školou povinných. R. 1883 vystavěna byla nová dvoutrídni budova školní. R. 1889 bylo zde 211 žáků školou povinných, takže připadlo na jednu třídu 105 žáků. V letech osmdesátých povstala rozepře mezi velkostatkem klobouckým a úřady školními o vydržování školní budovy a dodání dříví a velkostatek byl po dlouhé rozepři od těchto dávek osvobozen. Nyní je škola trojtrídni.

V kontribučenském fondu klobouckém mají Borkovany 96 podílů a 34,33% čili 26 649, 70 K jistiny.

Ve staré pečeti z r. 1714 viděti hrozen, krojidlo a květinu, v pečeti z r. 1749 jen kosíř a hrozen.

Již r. 1836 byla zde palírna a hospoda.

R. 1670 bylo zde 32 domů obydlených a 210 obyv.; r. 1790 155 domů a 791 obyv.; r. 1809 bylo v Borkovanech 23 pololánků, 12 čtvrtníků z rozdělených půllánů, 51 katastr. čtvrtníků, 21 katastr. chalupníků a 49 chalupníků v katastru nezanešených. R. 1858 bylo 1133 duší (959 kat., 166 ev. a 8 židů); r. 1880 274 domů, 1214 obyv.;

r. 1900 měly Borkovany a sice: občané usedlí: rolí 196,3 ha, luk 12,1 ha, zahrad 18,07 ha, vinic 13,3 ha, pastvin 2,8 ha, lesů 113,9 ha, a neplodně 81,5 ha; domů napočítáno 289 a 1287 obyv. slov.

Z rozličných důležitých nehod a neštěstí zaznamenáváme: R. 1817 veliká drahota, míra žita stála až 35 zl., míra pšenice 45 zlatých; r. 1830 ztratily Borkovany téměř všechn hovězí dobytek; r. 1831 (16. května) o 3. hod. odpo. vypukl požár, který ztrávil 119 domů, 69 stodol, 17 lisoven a mnoho hospodářských stavení; r. 1836 onemocnělo mnoho osob na cholera; r. 1839 (1. září) vypukl požár v chalupě Frant. Dršky a ztrávil 11 stavení. R. 1849 a 1854 řádila zde cholera. R. 1861 (14. května) strhla se průtrž mračen od 5. hod. odpolední až do 11. hod. v noci. Nejvíce utrpěly: Borkovany, Těšany, Moutnice a Rozářín. V Borkovanech poblíž strouhy vše ve dvorech a v zahradách odplaveno do nížin u Moutnic. R. 1865 hrozné krupobití a na to 1. srpna požár, který ztrávil 128 stavení, mnoho stodol a lisoven, mnoho dobytka a drůbeže, též nemocný člověk uhořel. R. 1883 zrušení silniční trati z Martinic do Borkovan bylo usnesením provedeno. R. 1883 - 1885 obci bylo povoleno vybírat 712/3% obecní přírážky z 9180,66K přímé daně; r. 1893 obci povoleno vypůjčiti 10 800 K k uhrazení obecních dluhů; téhož roku řádila zde spála.

Obyvatelstvo živí se rolnictvím, chovem dobytka a pěstováním ovocného stromoví. Jen malá část pracuje v továrnách brněnských. Ze živnostníků jsou zde 2 kováři, 3 obuvníci, 3 krejčí, 1 stolař, 1 kolář, 1 pekař, 1 řezník, 5 zedníků, 1 zámečník, 1 pokrývač, 1 tesař, 1 kartáčník, 3 hostinští; poblíž stojí větrník a cihelna.

Spolky jsou zde pouze 2: Cyrilská jednota a Potravní spolek. Také je zde hudební kapela.

NÁZVY POZEMKŮ:

Místní trať, pole nad Hladovcem, Orechové žleby, Bílé hlíny, Hladna, Hladna pod Horou Veselou, Hora Veselá, Hory Netroufalky, Hora Frýdberg, Hora Piskořev, Hora Randlýčky, Dlouhý, Rozehnaluky, Hora Příčiny, Hora Světlá, Částkovec, Padělky a pole od Klobouk, Klínky u kříže, Ztracené pole, Otnický žleb, Padělky od Šitbořic, Těšan, Bošovic, Újezda, Klobouk a od Lupiška, na Vysoudilkách.

Všech parcel jest 5592, které náleží 1012 majitelům. U Borkovan nachází se v jílech sádrovec.

Dobový snímek Borkovan (před r. 1910)

Společenská kronika

Jubilanti v roce 1996 (1.7.1996 - 30.11.1996)

- Věk 91 roků Novotná Marie, narozena 6. září 1905, Borkovany 265
Tomašíková Hermína, narozena 17. září 1905, Borkovany 29
- Věk 86 roků Lukscheiterová Jenovéfa, narozena 11. října 1910, Borkovany 234
- Věk 84 roků Dohnal František, narozen 22. července 1912, Borkovany 122
- Věk 83 roků Gazdová Genovefa, narozena 23. listopadu 1913, Borkovany 71
Nekvapilová Růžena, narozena 23. listopadu 1913, Borkovany 283
Žák František, narozen 22. října 1913, Borkovany 239
- Věk 82 roků Mayer Jakub, narozen 11. listopadu 1914, Borkovany 107
- Věk 75 roků Nádeníčková Hedvika, narozena 12. listopadu 1921, Borkovany 256
Turek Karel, narozen 4. listopadu 1921, Borkovany 296
- Věk 70 roků Řezníková Růžena, narozena 24. listopadu 1926, Borkovany 129
- Věk 65 roků Langerová Rut, narozena 25.7.1931, Borkovany 104
Pospíšilová Maria, narozena 3. srpna 1931, Borkovany 57
Roznos Matouš, narozen 11. listopadu 1931, Borkovany 344
- Věk 60 roků Bedřichová Josefa, narozena 2. listopadu 1936, Borkovany 50
Pivodová Marie, narozena 9. října 1936, Borkovany 285
Vodička Josef, narozen 1. července 1936, Borkovany 176

Nově narození

- 18.6.1996 Klement Patrik, Borkovany 198
18.6.1996 Klementová Aneta, Borkovany 198

Navždy nás opustili

17. 6.1996 Nádeníčková Květoslava, nar.8.10.1912, Borkovany 35
21. 8.1996 Šebestová Františka, nar. 29.10.1896, Borkovany 76
28. 8.1996 Outratová Marie, nar. 8.1.1907, Borkovany 288
3. 9.1996 Bartošová Adéla, nar. 29.8.1928, Borkovany 259
18. 9.1996 Nádeníček František, nar. 3.10.1920, Borkovany 256
15.10.1996 Geršlová Kateřina, nar. 14.6.1978, Borkovany 249

Ohlasy

Velmi mě potěšilo zjištění, že v mojí rodné obci začal vycházet místní zpravodaj "borkovanský občasník". I když nejsem od rodné vísky zase až tak vzdálen, přece jen přehled o místním dění je omezen. Současný počet obyvatel v obci naznačuje, že mnohé rodáky zavál osud do různých míst u nás i v cizině. Příbuzenské a přátelské vztahy pomalu končí, ale vzpomínky zůstávají. Proto mnozí z nás zatoulaných, jistě uvítají možnost získat informace o místním dění prostřednictvím obecního zpravodaje. Přeji proto všem obětavcům, kteří se na jeho vydávání podílejí, aby se jim práce dařila, měli dostatek dopisovatelů a pro čtenáře zajímavé články. Já sám nechci být jen pasivním čtenářem, ale pokud bude zájem, jsem ochoten přispět svojí troškou do mlýna. Jelikož mým zájmem je historie, hlavně regionální, můžu čtenáře seznámit s některými archivními materiály, které se týkají Borkovan či blízkého okolí.

Zdravím! Jarka Nádeníček

Tolik z dopisu, kerý je jedním z mnoha ohlasů, ať ústních či písemných, na občasník. Pisatel nám poskytl také písemné materiály, které doplňují popis historických událostí, jež byly otištěny v prvním a druhém čísle občasníku. Materiály jsou doplněny i zajímavými dobovými snímky Martinic, které bohužel nejsou v kvalitě vhodné pro tisk. Nicméně jsme všem vděční za každý poskytnutý dílek, který zapadne do skládky naší historie.

Opět úspěšní

O Programu obnovy vesnice se na stránkách občasníku již psalo mnohokrát. V tomto článku tedy nebudu dále rozpitvát nač a proč Program obnovy vesnice je, ale soustředím se na krátké zhodnocení našeho letošního působení v tomto hnutí.

Většina čtenářů jistě ví, že jsme z podpůrného konta tohoto programu v loňském roce získali dotaci na výstavbu nového polyfunkčního objektu ve výši 500 000,- Kč. Málo kdo ale už ví, že to byla vůbec nejvyšší částka, která byla kterékoliv obci zapojené do Programu na jedinou akci poskytnuta. Byl to tedy vzhledem k našemu velmi krátkému působení v hnutí neobyčejný úspěch, s jehož opakováním jsme letos nemohli v žádném případě počítat.

Z tohoto důvodu jsme na začátku roku žádali o řádově nižší částky na podporu dvou různých akcí a doufali, že by mohla vyjít alespoň jedna. Žádali jsme o 50 000,- Kč na akci "Dětské hřiště" a stejnou částku na akci "Údržba místního hřbitova".

K našemu velkému překvapení jsme obdrželi dotace na obě zamýšlené akce. Jedinou nevýhodou této finanční "výpomoci" je poměrně pozdní přidělování peněz a nutnost

Sokol a sokolovna

V prvním čísle občasníku jsem psal článek o Sokole v Borkovanech, o pracech, které jsme v sokolovně udělali, a o našich plánech do budoucna. Od vydání prvního čísla uběhl téměř rok, za tuto dobu se některé naše plány proměnily ve skutečnost, jiné přetrvávají a jejich realizace se vlivem nedostatku financí odsouvá na příští rok.

Na jaře se nám podařilo provést vodorovnou izolaci v celé budově, nakoupili jsme novou palubkovou podlahu včetně odpružovacích roštů. V těchto dnech probíhá v budově a v bytě sokolníka rekonstrukce elektrické sítě. Do konce roku budou v sokolovně stavební firmou provedeny veškeré stavební úpravy, budou vyměněna okna, veškeré podlahy budou odizolovány a znovu vybetonovány. Bude proveden rozvod vody do nově postavených sprch a kuchyně. Budova dostane nové vnitřní omítky, v chodbách, přísálí a v kuchyni budou položeny dlažby.

Do konce roku tedy počítáme s dokončením veškerých stavebních prací. Na příští rok zbude položení podlahy v sále a osazení budovy topidly (přímotopné panely a horkovzdušné agregáty). Celková částka, jež byla proinvestována při rekonstrukci sokolovny dosáhne letos výše 992 600,- Kč, z níž bylo 380 000,- Kč prostavěno v loňském roce a 70 000,- Kč bylo použito předloni. K dokončení všech prací chybí dle rozpočtu částka 162 000,- Kč.

Stále častěji se setkávám s výčitkami, že je nespravedlivé, aby se s takovými obrovskými finančními náklady rekonstruovala sokolovna a orlům

jejich rychlého vyčerpání. Nicméně si snad každý všiml, že na hřbitově probíhají stavební práce spočívající v opravě střechy márnice a vstupní brány v katolické části hřbitova. Márnice má novou fasádu a v celém areálu byly demontovány plotové dílce, které se přes zimu dočkají úplné rekonstrukce, včetně nového nátěru, a na jaře se opět budou montovat na opravenou hřbitovní zeď. Ještě do začátku opravdové zimy bude provedena vodorovná izolace katolické brány, která také dostane novou fasádu, stejně jako spodní část evangelické věže.

Již mimo tuto akci bychom chtěli v příštím roce zavést na hřbitov veřejné osvětlení a zrekonstruovat chodníky v celém areálu.

Další dotovanou akcí je vybudování dětského hřiště v parku nad Štočkem. Tento okázale zbudovaný park již jaksi nezapadá do nových poměrů a nemá prakticky žádné využití. V těchto prostorách by měly pravděpodobně na jaře (možná dříve) vyrůst dřevěné domky, houpačky, skluzavky, lezecké sítě, prolézačky a pískoviště pro děti. Celý prostor bude za spolupráce architekta osázen stromy, které by měly dotvářet intimitu tohoto prostředí tak, aby se tam dětem co nejpříjemněji trávil volný čas.

Radek Valenta

nebyla poskytnuta k rekonstrukci orlovný ani koruna. Je to samozřejmě velká mýlka, neboť oprava sokolovny není hrazěna z prostředků obce, i když obec nám také finančně přispěla. Pro vyvrácení všech dohadů a nepravd, které se šíří po obci, doplňuji tento článek stručným přehledem našich příjmů.

Rok 1994

dotace župy	70 000,- Kč
-------------	-------------

Rok 1995

dotace župy	240 000,- Kč
-------------	--------------

sponzorský dar	100 000,- Kč
----------------	--------------

příspěvek obce	40 000,- Kč
----------------	-------------

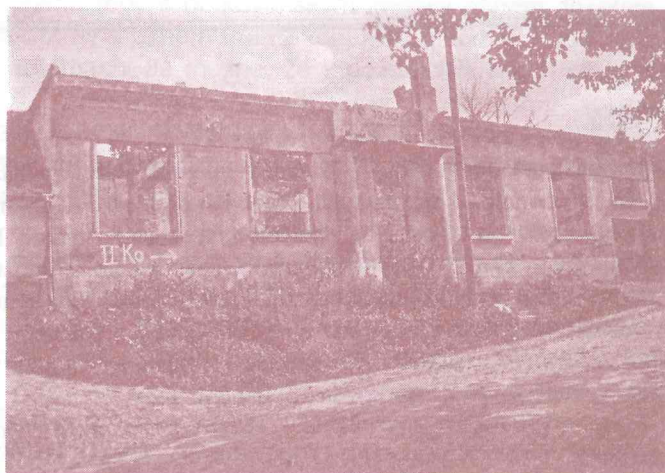
Rok 1996

dotace MŠMT	400 000,- Kč
-------------	--------------

dotace župy	142 600,- Kč
-------------	--------------

---

celkem	992 600,- Kč
--------	--------------

Sokolovna po válce

Radek Valenta